YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

14 päivänä joulukuuta 2000 *

Asiassa C-99/99,

Italian tasavalta, asiamiehinään ulkoasiainministeriön diplomaattisten riita-asioiden osaston osastopäällikkö, professori U. Leanza ja suurlähettiläs G. Castellani Pastoris, avustajanaan valtionasiamies O. Fiumara, prosessiosoite Luxemburgissa Italian suurlähetystö, 5 rue Marie-Adélaïde,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellisen yksikön virkamies F. P. Ruggeri Laderchi, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön virkamies C. Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

jossa kantaja vaatii ensisijaisesti oliiviöljyn kaupan pitämistä koskevista vaatimuksista 22 päivänä joulukuuta 1998 annetun komission asetuksen (EY) N:o 2815/98 (EYVL L 349, s. 56) kumoamista tai toissijaisesti edellä mainitun asetuksen 1 artiklan, 2 artiklan 1 kohdan ja 2 artiklan 2 kohdan kolmannen alakohdan sekä 3 artiklan 2 kohdan kolmannen alakohdan ja 3 artiklan 3 kohdan kumoamista,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. La Pergola sekä tuomarit M. Wathelet, D. A. O. Edward, P. Jann (esittelevä tuomari) ja L. Sevón,

julkisasiamies: S. Alber,
kirjaaja: apulaiskirjaaja H. von Holstein,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan asianosaisten 12.7.2000 pidetyssä istunnossa, jossa Italian tasavallan asiamiehenä oli O. Fiumara ja komission asiamiehenä oikeudellisen yksikön virkamies V. Di Bucci, esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 21.9.2000 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Italian tasavalta on yhteisöjen tuomioistuimeen 17.3.1999 jättämällään kanteella vaatinut EY:n perustamissopimuksen 173 artiklan ensimmäisen kohdan (josta on muutettuna tullut EY 230 artiklan ensimmäinen kohta) nojalla yhteisöjen tuomioistuinta kumoamaan ensisijaisesti oliiviöljyn kaupan pitämistä koskevista vaatimuksista 22 päivänä joulukuuta 1998 annetun komission asetuksen (EY) N:o 2815/98 (EYVL L 349, s. 56; jäljempänä riidanalainen asetus) tai toissijaisesti edellä mainitun asetuksen 1 artiklan, 2 artiklan 1 kohdan ja 2 artiklan 2 kohdan kolmannen alakohdan sekä 3 artiklan 2 kohdan kolmannen alakohdan ja 3 artiklan 3 kohdan.

2 Riidanalainen asetus annettiin rasva-alan yhteisestä markkinajärjestelystä 22 päivänä syyskuuta 1966 annetun neuvoston asetuksen N:o 136/66/ETY (EYVL 1966, 172, s. 3025), sellaisena kuin se on muutettuna 2.7.1987 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 1915/87 (EYVL L 183, s. 7), (jäljempänä asetus N:o 136/66) ja etenkin sen 35 a artiklan nojalla. Tässä säännöksessä komissiolle annetaan toimivalta vahvistaa erityisesti oliiviöljyn kaupan pitämistä koskevat vaatimukset. Edellä mainitun artiklan 1 kohdan mukaan vaatimukset voivat koskea "erityisesti laatuluokitusta, pakkaamista ja esillepanoa". Saman säännöksen 3 kohdan mukaan edellä mainitut vaatimukset vahvistetaan "ottaen huomioon tuotantoon ja kaupan pitämiseen liittyvät tekniset tarpeet sekä — — tarkoitettujen tuotteiden fysikaalis-kemiallisten ja aistinvaraisten ominaisuuksien määrittämisessä käytettyjen menetelmien kehitys".

3 Riidanalaisessa asetuksessa säännellään jäsenvaltioiden kuluttajille tarkoitettujen oliiviöljyjen alkuperänimityksiä.

4 Riidanalaisen asetuksen 1 artiklan ensimmäisessä kohdassa säädetään seuraavaa:

"Asetuksen N:o 136/66/ETY liitteessä olevassa 1 a ja 1 b kohdassa tarkoitettujen ekstra-neitsytoliiviöljyjen ja neitsytoliiviöljyjen alkuperän merkitseminen jäsenvaltioiden kuluttajille tarkoitettuihin pakkauksiin tai niihin liittyviin etiketteihin on vapaaehtoista. Jos toimija käyttää tätä mahdollisuutta, alkuperän saa merkitä yksinomaan tämän asetuksen säännösten mukaisesti."

5 Riidanalaisen asetuksen 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Tässä asetuksessa tarkoitettu alkuperämerkintä koskee maantieteellistä aluetta ja siinä saa mainita ainoastaan seuraavat:

a) maantieteellinen alue, jonka nimi on rekisteröity suojattuna alkuperänimityksenä tai suojattuna maantieteellisenä merkintänä asetuksen (ETY) N:o 2081/92 mukaisesti

ja/tai

b) tämän asetuksen mukaisesti

— jäsenvaltio

— Euroopan yhteisö

— kolmas maa.

2. Rajoittamatta direktiivin 79/112/ETY nojalla annettujen kansallisten sääntöjen soveltamista loppukuluttajalle tarkoitetut pakkaus- ja alkuperämerkinnät on tehtävä tämän kohdan mukaisesti.

Alkuperä on merkittävä direktiivin 79/112/ETY 1 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuihin pakkaukseen tai siihen liittyvään etikettiin siten, että loppukuluttaja ymmärtää sen helposti.

Pakkauksessa tai siihen liittyvässä etiketissä olevia viittauksia maantieteelliseen alueeseen pidetään alkuperämerkintänä, johon sovelletaan tämän asetuksen säännöksiä, lukuun ottamatta

— tavaramerkkiä tai yrityksen nimeä, jota koskeva rekisteröintihakemus on jätetty ennen 1 päivää tammikuuta 1999 direktiivin 89/104/ETY mukaisesti,

— asetuksen (ETY) N:o 2081/92 mukaisesti tehtyä merkintää."

6 Riidanalaisen asetuksen 3 artiklassa todetaan seuraavaa:

"1. Oliiviöljyihin, joilla on suojattu alkuperänimitys (SAN) tai suojattu maantieteellinen merkintä (SMM), alkuperä on merkittävä asetuksen (ETY) N:o 2081/92 nojalla annettujen säännösten mukaisesti.

2. Jäsenvaltion tai Euroopan yhteisön tasolla alkuperämerkintä vastaa muissa kuin 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa sitä maantieteellistä aluetta, jol[t]a — — ekstra-neitsytoliiviöljy tai neitsytoliiviöljy on saatu.

Sekoitettaessa ekstra-neitsytoliiviöljyä tai neitsytoliiviöljyä, josta yli 75 prosenttia tulee samasta jäsenvaltiosta tai yhteisöstä, määrältään suurin alkuperä voidaan merkitä, jos sen jälkeen lisätään maininta '(ekstra-)neitsytoliiviöljyseos, josta yli (75) prosenttia on saatu ...ssa/ssä (alkuperä)'.

Tässä kohdassa ekstra-neitsytoliiviöljyllä tai neitsytoliiviöljyllä tarkoitetaan maantieteelliseltä alueelta saatua öljyä ainoastaan, jos se puristetaan oliiveista kyseisellä alueella sijaitsevassa puristamossa.

3. Jos ekstra-neitsytoliiviöljyä tai neitsytoliiviöljyä viedään kolmanteen maahan, alkuperä määritetään asetuksen (ETY) N:o 2913/92 22—26 artiklassa tarkoitetun tavaroiden muuta kuin etuuskohteluun oikeuttavaa alkuperää koskevan säännöstön mukaisesti." *

* Lainausta on korjattu yhteisöjen tuomioistuimessa, koska asetuksen suomenkielinen versio on epätarkka.

7 Italian hallitus on esittänyt kanteensa tueksi seuraavat kaksi perustetta:

— asetuksen N:o 136/66 35 a artiklan, kuluttajalle myytäväksi tarkoitettujen elintarvikkeiden merkintöjä, esillepanoa ja mainontaa koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 18 päivänä joulukuuta 1978 annetun neuvoston direktiivin 79/112/ETY (EYVL 1979, L 33, s. 1) 2 artiklan 1 kohdan sekä yhteisön tullikoodeksista 12 päivänä lokakuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 (EYVL L 302, s. 1) 22 ja 24 artiklan rikkominen ja virheellinen soveltaminen, ja

— jäsenvaltioiden tavaramerkkilainsäädännön lähentämisestä 21 päivänä joulukuuta 1988 annetun ensimmäisen neuvoston direktiivin 89/104/ETY (EYVL 1989, L 40, s. 1) rikkominen ja virheellinen soveltaminen.

Ensimmäinen kanneperuste

8 Italian hallitus katsoo, että komissio on käyttänyt sille asetuksen N:o 136/66 35 a artiklassa annettua harkintavaltaa epäjohdonmukaisesti ja virheellisesti päättäessään, että jäsenvaltion tai yhteisön tasolla "ekstra-neitsytoliiviöljyn" tai "neitsytoliiviöljyn" alkuperä on määriteltävä tämän öljyn saantipaikan mukaan eli sen paikan mukaan, missä öljy puristetaan oliiveista. Tämä valinta on "selvästi vastoin sitä politiikkaa, jota muita tuotteita koskevan merkintäjärjestelmän osalta noudatetaan".

9 Italian hallitus katsoo ensiksi, että tämä peruste ei ole sen alueellisen liittymän periaatteen mukainen, joka on Italian hallituksen mukaan vakiinnutettu yhteisön

oikeudessa maataloustuotteiden alkuperän osalta. Se vetoaa tältä osin erityisesti direktiiviin 79/112/ETY, maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden maantieteellisten merkintöjen ja alkuperänimitysten suojasta 14 päivänä heinäkuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2081/92 (EYVL L 208, s. 1) 2 artiklan 2 kohtaan, jossa alkuperänimitykset ja maantieteelliset merkinnät liitetään alueeseen, josta kyseinen maataloustuote on peräisin, sekä viinien ja rypäleen puristemehun kuvausta ja esittelyä koskevista yleisistä säännöistä 24 päivänä heinäkuuta 1989 annettuun neuvoston asetukseen (ETY) N:o 2392/89 (EYVL L 232, s. 13), jonka 12. perustelukappaleessa todetaan, että viinin ja rypälemehun laadulle ovat ratkaisevia sen alueen luonnonolosuhteet, jolla viinitarha sijaitsee.

10 Italian hallitus väittää toiseksi, että ne kaksi perustelua, joilla komissio puolustaa valintaansa, ovat epäjohdonmukaisia ja ristiriitaisia.

11 Ensimmäinen perustelu, jonka mukaan tuotantotekniikat vaikuttavat neitsytöljyjen laatuun ja makuun, on ristiriidassa sen riidanalaisen asetuksen ensimmäisessä perustelukappaleessa olevan toteamuksen kanssa, jonka mukaan maatalouskäytänteet ja -käytännöt vaikuttavat saatujen öljyjen laatuun ja makuun. Oliivien viljely muodostaa joka tapauksessa olennaisen vaiheen tuotantoprosessissa.

12 Komission toista perustelua, jonka mukaan öljyn tuotantopaikka vastaa oliivisadon korjaamispaikkaa, koska oliivien kuljettaminen maasta toiseen on erittäin harvinaista, on pidettävä virheellisenä.

13 Italian hallitus väittää kolmanneksi, että komission toteuttamat toimenpiteet ovat ristiriidassa direktiivin 79/112/ETY 2 artiklan 1 kohdan kanssa, koska ne ovat omiaan johtamaan kuluttajia harhaan öljyn alkuperän osalta.

14 Italian hallitus katsoo neljänneksi, että riidanalaisen asetuksen 3 artiklan 3 kohdassa viitataan virheellisesti asetuksen N:o 2913/92 22—26 artiklaan. Tämän asetuksen 24 artiklassa mainitun perusteen, eli tavaran alkuperän määritteleminen sen alueen perusteella, missä tuotteelle on suoritettu viimeinen valmistus, soveltaminen voisi johtaa siihen, että yhdessä jäsenvaltiossa tehty eri alkuperää olevien öljyjen sekoitus riittää jo sellaisenaan tätä valtiota koskevan alkuperänimityksen saamiseen.

15 Komissio on alustavasti huomauttanut, että toimielimillä on harkintavaltaa yhteisen maatalouspolitiikan päämääriä tavoitellessaan ja että tuomioistuinvalvonnan on rajoituttava ainoastaan sen tutkimiseen, onko toimivaltaa käytettäessä tehty ilmeistä virhettä, onko harkintavaltaa käytetty väärin tai onko asianomainen toimielin ilmeisellä tavalla ylittänyt harkintavaltansa rajat (asia 138/79, Roquette Frères v. neuvosto, tuomio 29.10.1980, Kok. 1980, s. 3333, 25 kohta; Kok. Ep. V, s. 411).

16 Italian hallituksen ensimmäisen väitteen osalta komissio katsoo, että kantajan yritys muodostaa lainsäädäntöön nojautuen kaikkia eri maataloustuotteita koskeva yhtenäinen alkuperän käsite ei voi johtaa mielekkääseen lopputulokseen.

17 Toisen väitteen osalta komissio korostaa ensinnäkin puristuksen merkitystä öljyn laadulle. Toiseksi se toteaa, että koska oliivien kuljetus edellyttää tiettyjä varotoimenpiteitä, oliivien kuljettaminen on paljon kalliimpaa kuin oliiveista saadun öljyn kuljettaminen. Vaara siitä, että sellaiset oliivit, jotka eivät ole peräisin Italiasta, tuodaan kuitenkin tähän jäsenvaltioon puristettavaksi alkuperämerkinnän saamiseksi, on siten erittäin pieni. Jos tilanne kuitenkin muuttuisi siten, että näitä kuljetusmuotoja ruvettaisiin kehittämään, komissio vakuuttaa, että se voi muuttaa riidanalaista asetusta siten, että kuluttajien vahingoksi tästä aiheutuvat markkinahäiriöt oikaistaan.

18 Vastauksessa kolmanteen väitteeseen komissio esittää, että riidanalaisessa asetuksessa mainitaan tuotantopaikka ainoastaan sellaisten öljyjen osalta, joiden alkuperänimitys viittaa koko jäsenvaltion tai yhteisön alueeseen. Ilmastot, maatalouskäytännöt ja kussakin jäsenvaltiossa viljeltävät lajikkeet poikkeavat nimittäin toisistaan siinä määrin, ettei näillä tekijöillä voi olla selkeää vaikutusta tuotteen ominaispiirteisiin. Näin ollen se, onko öljy valmistettu tietystä jäsenvaltiosta peräisin olevista oliiveista, ei anna kuluttajalle mitään lisätietoa tuotteen laadusta.

19 Neljännen väitteen osalta komissio katsoo, että riidanalaisen asetuksen 3 artiklan 3 kohdassa tehdyllä viittauksella asetukseen N:o 2913/92 on tarkoitus ainoastaan määrittää se, mitä kolmatta maata on pidettävä alkuperämaana silloin kun öljy on peräisin kolmannesta maasta.

20 Komissio katsoo lisäksi, että riidanalaisessa asetuksessa omaksuttu kriteeri helpottaa valvonnan järjestämistä. Oliivien tuottajien määrä on nimittäin erittäin suuri, kun taas oliivien puristajien, joihin jo kohdistuu yhteisön lainsäädännön nojalla joukko velvollisuuksia ja valvontatoimenpiteitä, määrä on kuitenkin pienempi.

21 Alustavasti on syytä huomauttaa, että riidanalaisen asetuksen 3 artiklan 2 kohta koskee ainoastaan "ekstra-neitsytoliiviöljyn" ja "neitsytoliiviöljyn" alkuperämerkintää jäsenvaltion tai Euroopan yhteisön tasolla.

22 On syytä todeta, että riidanalainen asetus on annettu asetuksen N:o 136/66 35 a artiklan nojalla. Tämän artiklan 1 kohdassa neuvosto on antanut komissiolle oikeuden vahvistaa erityisesti oliiviöljyn kaupan pitämistä koskevia vaatimuksia. Saman artiklan 3 kohdan mukaan toteuttaessaan näitä toimenpiteitä hallintokomiteamenettelyksi kutsuttua menettelyä noudattaen komission on

otettava huomioon "tuotantoon ja kaupan pitämiseen liittyvät tekniset tarpeet sekä — — [kyseessä olevien] tuotteiden fysikaalis-kemiallisten ja aistinvaraisten ominaisuuksien määrittämisessä käytettyjen menetelmien kehitys".

23 Toisin kuin Italian hallitus on väittänyt, 35 a artiklalla tai millään muullakaan asetuksen N:o 136/66 säännöksellä ei rajoiteta muulla tavoin komission harkintavaltaa kyseisten tuotteiden alkuperän määrittämisen osalta.

24 Direktiivissä 79/112/ETY ei ole mitään tähän viittaavaa. Asetuksessa N:o 2081/92 määriteltyjen maataloustuotteiden maantieteellisiä merkintöjä ja alkuperänimityksiä koskevien erityisten kriteerien osalta on todettava, että näissä kriteereissä viitataan määrättyihin ja homogeenisiin maantieteellisiin alueisiin, eikä niitä voida ymmärtää sellaisiksi yleisiksi säännöiksi, joita sovelletaan kyseisen alueen laajuudesta ja heterogeenisuudesta riippumatta. Myös asetuksen N:o 2392/89 viinejä ja rypälemehuja koskevat säännöt on vahvistettu ottaen huomioon näiden tuotteiden erityiset ominaisuudet, eikä niiden voida katsoa soveltuvan yleisesti kaikkiin maataloustuotteisiin. Tästä seuraa, että siitä lainsäädännöstä, johon Italian hallitus on vedonnut, ei voida johtaa sellaista yleistä periaatetta, jonka mukaan erilaisten maataloustuotteiden alkuperä olisi ehdottomasti ja yhdenmukaisesti vahvistettava sen maantieteellisen alueen perusteella, jolla tuotteet on viljelty.

25 Näin ollen on syytä todeta, että komissiolla on laaja harkintavalta säännellä sille asetuksen N:o 136/66 35 a artiklassa myönnetyn toimivallan nojalla oliiviöljyn alkuperän merkitsemistä.

26 On muistutettava, että yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan silloin kun on kyse monitahoisen taloudellisen tilanteen arvioimisesta, kuten nyt esillä olevassa asiassa, komissiolla on laaja harkintavalta, ja että tuomioistuin ei tällaisen toimivallan käytön lainmukaisuutta valvoessaan voi korvata

toimivaltaisen viranomaisen arviointeja omilla arvioinneillaan, vaan sen on ainoastaan tutkittava, että toimivaltaa ei ole käytetty ilmeisen virheellisellä tavalla tai että harkintavaltaa ei ole käytetty väärin (asia C-285/94, Italia v. komissio, tuomio 25.6.1997, Kok. 1997, s. I-3519, 39 kohta).

27 Tässä tapauksessa Italian hallitus ei ole osoittanut, että toimivallan käyttöön liittyisi tällainen virhe tai että harkintavaltaa olisi käytetty väärin. Perusteluja, jotka komissio on esittänyt riidanalaisen asetuksen perusteluissa ja joita on selvitetty vireillä olevassa asiassa sen perustelemiseksi, miksi "extra-neitsytoliiviöljyn" tai "neitsytoliiviöljyn" alkuperä määräytyy öljyn saantipaikan mukaan silloin kun tämä alkuperä viittaa jäsenvaltioon tai Euroopan yhteisöön, ei voida pitää epäjohdonmukaisina eikä ristiriitaisina.

28 Komissio on ottanut huomioon sen, että tavalla, jolla öljy puristetaan oliiveista, on merkitystä öljyn laadun ja etenkin sen maun, tuoksun ja värin kannalta. Komissio on katsonut, että tällä on enemmän merkitystä kuin sillä, mitkä ovat oliivien viljelyalueen ilmasto- ja ympäristöolot ja mitä eri oliivilajikkeita viljellään. Tämä näkemys perustuu siihen, että nämä seikat vaihtelevat huomattavasti sekä yhdestä jäsenvaltiosta toiseen että yhden ja saman jäsenvaltion sisällä, eikä niillä voi siten olla sellaisten öljyjen osalta, joiden alkuperä viittaa yhden jäsenvaltion tai Euroopan yhteisön koko alueeseen ja joita tarkoitetaan riidanalaisen asetuksen 3 artiklan 2 kohdassa, selkeästi yksilöitävää vaikutusta näiden fysikaalis-kemiallisiin ja aistinvaraisiin ominaisuuksiin.

29 Lisäksi komissio on ottanut huomioon, että oliiveita kuljetetaan harvoin eri maiden välillä niiden kustannusten vuoksi, jotka aiheutuvat tarpeesta ryhtyä tiettyihin varotoimenpiteisiin laadun huomattavan heikkenemisen välttämiseksi.

30 Näiden seikkojen perusteella ei voida katsoa, että se, että jäsenvaltion tai yhteisön tasolla "extra-neitsytoliiviöljyn" tai "neitsytoliiviöljyn" alkuperän

määrittelyperusteeksi on valittu öljyn saantipaikka, loukkaisi kuluttajien asianmukaiselle tiedottamiselle asetettuja vaatimuksia. Lisäksi, kuten komissiokin on katsonut, tämä kriteeri helpottaa huomattavasti valvonnan järjestämistä.

31 Lopuksi se, että tämä kriteeri on liitetty asetuksen N:o 2913/92 24 artiklassa säädettyyn "viimeisen valmistuksen tai käsittelyn" kriteeriin, ei voi johtaa Italian hallituksen väittämiin väärinkäytöksiin. Riidanalaisen asetuksen 3 artiklan 3 kohdassa tehty viittaus tähän asetukseen koskee näet ainoastaan sen paikan määrittämistä, jonka perusteella määräytyy kolmannesta maasta tuodun öljyn alkuperä. Jotta "extra-neitsytoliiviöljy" tai "neitsytoliiviöljy" voidaan saattaa kaupan jäsenvaltiosta tai yhteisöstä peräisin olevana tavarana, sen on siten täytettävä riidanalaisen asetuksen 3 artiklan 2 kohdassa asetetut edellytykset.

32 Näin ollen asetuksen N:o 136/66 35 a artiklan, direktiivin 79/112/ETY 2 artiklan 1 kohdan sekä asetuksen N:o 2913/92 22—24 artiklan rikkomista ja virheellistä soveltamista koskeva kanneperuste on hylättävä.

Toinen kanneperuste

33 Italian hallitus katsoo, että komissio on soveltanut direktiiviä 89/104/ETY virheellisesti, kun se on säätänyt riidanalaisen asetuksen 2 artiklan 2 kohdan kolmannen alakohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa, että tavaramerkkiin, jota koskeva rekisteröintihakemus on jätetty ennen 1.1.1999, ei sovelleta edellä mainitun asetuksen säännöksiä. Tällainen poikkeus voi näet johtaa todellisiin väärinkäytöksiin, koska siinä annetaan oikeus rekisteröidä tavaramerkkejä vielä riidanalaisen asetuksen julkaisemisen jälkeen.

34 Komission mukaan tavaramerkin rekisteröiminen vilpillisesti ennen 1.1.1999 riidanalaisen asetuksen kiertämiseksi rikkoo direktiivin 89/104/ETY 3 artiklaa ja on siten lainvastaista.

35 Tältä osin on ainoastaan todettava, että se vaara, että 24.12.1998, joka on riidanalaisen asetuksen julkaisemispäivä, ja 1.1.1999 välisenä aikana tehdään laittomia rekisteri-ilmoituksia on teoreettinen, kun otetaan huomioon yhtäältä tämän ajanjakson lyhyys ja toisaalta tavaramerkin rekisteröinnin edellyttämien menettelyjen kesto ja monimutkaisuus. Koska Italian hallitus ei ole esittänyt yhtäkään tähän viittaavaa todistetta, pelkästään se, että edellä mainittu on vain väittänyt tällaisen vaaran aiheutuvan, ei riitä osoittamaan, että komissio olisi käyttänyt toimivaltaansa ilmeisen väärällä tavalla tai että se olisi käyttänyt harkintavaltaansa väärin.

36 Direktiivin 89/104/ETY virheellistä soveltamista koskeva kanneperuste on siten hylättävä.

37 Koska kumpikaan Italian tasavallan kanteensa tueksi esittämästä kahdesta perusteesta ei ole perusteltu, kanne on siten hylättävä kokonaisuudessaan.

Oikeudenkäyntikulut

38 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on vaatinut Italian tasavallan velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja Italian tasavalta on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) **Kanne hylätään.**

2) **Italian tasavalta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

La Pergola Wathelet Edward

Jann Sevón

Julistettiin Luxemburgissa 14 päivänä joulukuuta 2000.

R. Grass

kirjaaja

A. La Pergola

viidennen jaoston puheenjohtaja